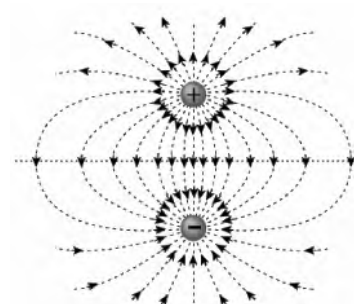

„Elektryczność i magnetyzm”

I rok fizyki

zadania na ćwiczenia, seria 4

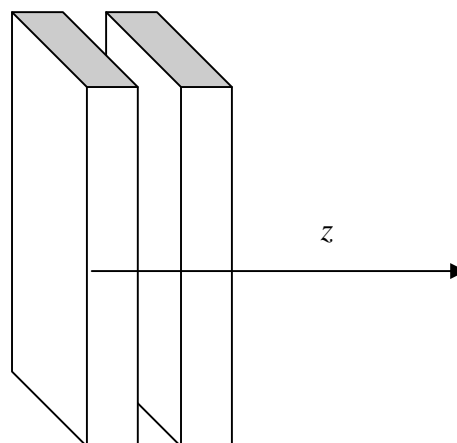
Zadanie 1 (Fizyka i ZFBM) Dane jest jednorodne pole elektrostatyczne $\mathbf{E}=(E_0, \mathbf{0}, \mathbf{0})$. Znaleźć potencjał tego pola.**Zadanie 2 (Fizyka i ZFBM)**Znaleźć potencjał pola pochodzącego od ładunku punktowego Q .**Wskazówka.** We współrzędnych sferycznych gradient ma postać $\frac{\partial u}{\partial r} \mathbf{e}_r + \frac{1}{r} \frac{\partial u}{\partial \theta} \mathbf{e}_\theta + \frac{1}{r \sin \theta} \frac{\partial u}{\partial \varphi} \mathbf{e}_\varphi$ **Zadanie 3**Dany jest dipol elektryczny o momencie dipolowym $\mathbf{p}=q \cdot \mathbf{d}$ (gdy w dipolu ładunki $\pm q$ rozsunięte są na odległość d , a zwrot wektora przyjmujemy od ładunku ujemnego do dodatniego). Wyznaczyć potencjał pola dipola w dużej odległości. tzn. dla $|\vec{r}| \gg d$.**Zadanie 4**Dane są dwa różnoimienne ładunki punktowe $+Q_1$ i $-Q_2$, oddalone od siebie o odległość d . Pokazać, że powierzchnia zerowego potencjału jest sferą.

Wyznaczyć jej promień i odległość jej środka od dodatniego ładunku..

Zadanie 5 (Fizyka i ZFBM) Dana jest tarcza o promieniu R , naładowana jednorodnie ładunkiem o gęstości powierzchniowej σ . Wyznaczyć potencjał elektrostatyczny na osi tarczy i korzystając z tego wyniku podać wzór na natężenie pola elektrostatycznego na osi tarczy.**Zadanie 6 (Fizyka i ZFBM)**Jaki maksymalny ładunek elektryczny Q_{max} można wprowadzić na okładki kondensatora płaskiego o pojemności $C = 10$ nF, jeśli odległość między okładkami wynosi $d = 1$ mm? Przyjąć, że natężenie pola, przy którym następuje przebicie wynosi $E_{max} = 4 \cdot 10^6$ V/m.**Zadanie 7**

Stwierdzono, że rozkład ładunku przestrzennego w głębi pewnej struktury można przybliżyć zależnością:

$$\rho(x, y, z) = \begin{cases} +eN & \text{dla } 0 \leq z \leq L \\ -eN & \text{dla } 2L \leq z \leq 3L \\ 0 & \text{dla pozostałych } z \end{cases}$$

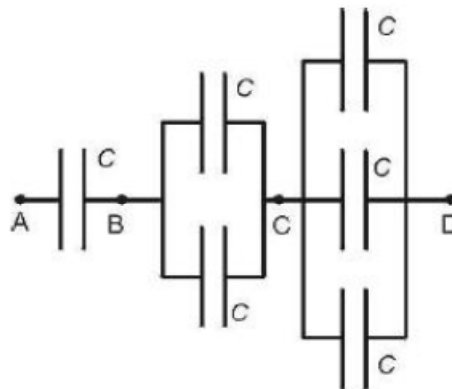
gdzie z jest odległością od powierzchni.a) Znajdź rozkład potencjału $V(z)$ odpowiadający temu rozkładowi ładunku zakładając, że dla $z \gg 3L$ (w głębi półprzewodnika) potencjał jest równy 0.b) Znajdź wartość L przy założeniu, że wartość potencjału na powierzchni półprzewodnika $V_0 = 4$ V, zaś $N = 1.25 \times 10^{15} \text{ cm}^{-3}$ Uwaga: W zadaniu zaniedbaj przenikalność dielektryczną materiału półprzewodnikowego i przyjmij $\epsilon_0 = 9 \times 10^{-12} \text{ F/m}$, $e = 1.6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$ **Zadanie 8 (Fizyka i ZFBM)**

Znaleźć pojemność kondensatora złożonego z

(a) dwóch współosiowych walców o długości l i promieniach wewnętrznym i zewnętrznym R_1 i R_2 ;(b) dwóch współśrodkowych sfer promieniach wewnętrznym i zewnętrznym R_1 i R_2 . (Kondensator sferyczny) Sprawdzić, że gdy odległości między okładkami są małe, to pojemność opisuje wyrażenie dla kondensatora płaskiego.

Zadanie 9 (Fizyka iZFBM)

Dla układu przedstawionego na rysunku (rys. 2) obliczyć napięcie U_{AD} znając napięcie U_{AB} .

Rysunek 2: Układ kondensatorów - obliczyć napięcie U_{AD} znając napięcie U_{AB}

Zadanie 10

Dana jest kula o promieniu R , naładowana jednorodnie ładunkiem o stałej gęstości objętościowej ρ . Wyznaczyć potencjał $\Phi(r)$ wewnątrz i na zewnątrz kuli.

Zadanie 11

Dla kuli z zad. 10 oblicz pracę potrzebną do przesunięcia ładunku q z punktu o współrzędnych $(4R, 0, 0)$ na do punktu $(0, 0, \frac{1}{2}R)$, jeżeli środek kuli leży w punkcie o współrzędnych $(0, 0, 0)$.

Wynik liczbowy podaj dla $\rho = 3 \cdot 10^{-4} \text{C/m}^3$, $R = 2 \text{ cm}$ i $q = -1,6 \cdot 10^{-19} \text{C}$ (elektron). Wartość ϵ_0 można zaokrąglić do $9 \cdot 10^{-12} \frac{\text{C}}{\text{Vm}}$.

Zadanie 12

Przestrzenny, sferycznie symetryczny rozkład ładunku wytwarza potencjał dany wyrażeniem:

$$\Phi(r) = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{Q}{r} \operatorname{erf}\left(\frac{r}{\sqrt{2}\sigma}\right).$$

gdzie

$$\operatorname{erf}(x) = \frac{2}{\sqrt{\pi}} \int_0^x e^{-t^2} dt$$

Wyznaczyć zależność $\rho(r)$, oraz całkowity ładunek

Zadanie 13

Dany jest dipol elektryczny o ładunkach $\pm q$, rozsuniętych na odległość l , czyli jego moment dipolowy wynosi $p = ql$. Przyjmijmy, że ładunek ujemny umieszczony jest na osi x układu odniesienia w jego początku ($x = 0$) a ładunek dodatni znajduje się w punkcie $x = l$. W przestrzeni istnieje niejednorodne pole elektrostatyczne o natężeniu wyrażającym się wzorem:

$$E_x(x) = E_0 + E_1 \left(\frac{x}{x_0}\right)$$

gdzie E_0 , E_1 i x_0 są stałymi. Jaka wypadkowa siła działa na ten dipol?